

МРАВКИ

Мравките се различават лесно от останалите насекоми. Те обикновено нямат крила, на главата са с начленени антени, извити надолу, гърдите са малки и коремчето е ясно отделено от тях чрез тясно стълбче. Едни са мно-го подвижни, бягат бързо, а други бавно пъл-зят. Мравки може да се срещнат почти нав-сякъде — по земята или по дърветата, в го-рата и полето, в домовете, под камъни и др.

Всички видове мравки са обществени на-секоми и живеят в мравуняци, които са сложно устроени, с многобройни ходове из тях. Много видове правят мравуняците си в почвата, под камъни или под лежащи на земя-та дървета. Някои се заселват в стари пъно-ве, под тях или правят мравуняците си под кората на изсъхнали дървета. Когато мраву-някът е в почвата, над него се издига купчи-на земя или сухи клечки, остатъци от листа или иглици от иглолистни дървета. Разпрос-транената в България червена горска мрав-ка прави купчини с височина 1,5 m и диаме-тър 3 m. Някои видове в тропичните страни живеят в гнезда, които правят по клоните на дървета. Гнездата са построени от късчета дървесина или от листа, слепени със специал-ни нишки. В топлите страни има и видове мравки скитници. Те не правят мравуняци, а постоянно се придвижват на многохилядни колонии, като носят ларвите си.

В един мравуняк живеят милиони мравки, които принадлежат към една колония, но „ролите“ им са разпределени — работнички, майки и мъжки. Работничките са безкрили женски с недоразвити полови жлези. Те вършат цялата работа в колонията — търсят и донасят храна, защитават мравуняка и др. Майките са женски с развити полови жлези. Имат крила, които използват при единстве-ния брачен полет. След оплождането ги от-късват и остават до края на живота си без-крили. Майките живеят до няколко години и непрекъснато снасят яйца, за които се грижат работничките. Мъжките са с крила и умират веднага, след като оплодят женските. Един или два пъти годишно крилати женски и мъжки мравки излитат от гнездото. След кратък брачен полет копулират — една жен-ска с до 40 мъжки. Оплодените женски тър-сят подходящо място за ново гнездо, но не всички успяват и много от тях загиват. Един-ствена грижа на майката е да снася яйца, а работничките бързо разширяват мравуняка.

Ларвите на мравките приличат на червей-чета — те са без очи и крака. За развитието им са необходими постоянни грижи — опре-делена температура и подходяща влажност на въздуха. Ето защо мравките често пренасят ларвите от едно място на друго в

МРАВКИ

Написано от
Четвъртък, 23 Февруари 2012 12:01 -

мравуня-ка — през деня в горните етажи, а през нощта и при лошо време — в долните. Мравките поставят ларвите на купчина в общо помещение и върху тях трупат храна.

Всяка ларва се превръща в какавида, об-вита в пашкул, ѝ прилича на мравка, но е мека и бяла. Често какавидите неправилно биват наричани яйца. Истинските яйца на мравките са много по-дребни — по-малки от главичка на топлийка. Мравките полагат гри-жи и за какавидите и ги разнасят из мраву-няка. От неоплодените яйца се развиват мъж-ки, а от оплодените в зависимост от грижите и храната — майки или работнички.

Сред мравките има видове, които нямат собствени работнички. Техните женски живеят и създават потомство в мравуняци на други видове. При мравките амазонки ня-ма работнички, но има „войници“ с остри челюсти. Войниците нападат мравуняци на други видове, унищожават мравките защитници и заграбват чуждите ларви и ка-кавиди. Развилите се от тези ларви и ка-кавиди работнички стават „роби“ на мрав-ките амазонки. Възрастните амазонки не мо-гат да събират храна и да се хранят — хранят ги „робите“.

Сложните взаимоотношения между мрав-ките в мравуняка и между мравките от раз-лични мравуняци са добре изследвани, има много интересни описания на поведението им. През последните години бяха открити ми-ризливи химични субстанции, отделяни от мравките (и от всички насекоми) — феромони, които предопределят взаимоотношенията им. Чрез тях се осъществява химична сиг-нализация, мобилизират се членовете на мрав-вуняка за извършване на определена работа съгласува се поведението на мравките в ко-лонията.

Мравките са топлолюбиви и най-много ви-дове има в страните с топъл климат. При на-блюдение в тропичната гора за 1 h може да се видят 20 — 30 вида, които се различават по форма, размери и багра. Близко до екватора се срещат няколко хиляди вида, а близо до полярния кръг — само 3 — 4 вида.

Мравките се хранят главно с живи и мърт-ви насекоми, но също със сладък сок от пло-дове и нектар от цветове. Някои видове съ-бират зърна от житни растения. Тропичните мравки листорезачи отрязват късчета от листа на дървета и с тях торят своите „гъбарници“. С отглежданата от тях гъба мрав-ките се хранят и хранят потомството си. Гъбарниците са разположени дълбоко в мрав-вуняка и заемат площ до няколко квадрат-ни метра. Има видове, които предоставят мрав-вуняците си за жилища

МРАВКИ

Написано от
Четвъртък, 23 Февруари 2012 12:01 -

на листни въшки, а за „компенсация“ се хранят със сладката течност, отделяна от тях. По някои изследвания един мравуняк използва годишно до 100 kg суха маса сладък сок от листни въшки.

Сред видовете мравки има и вредни -повреждат посеви или хранителни продукти в жилищата. Повечето видове, които се срещат в България, са полезни — изчислено е, че само един мравуняк на червената горска мравка всяка година унищожават повече от 1 млн. броя вредни насекоми. Ето защо мравуняците трябва да се пазят и да не се разрушават. В някои страни дори внасят мравки (напр. Италия от Австрия). В България някои видове са под закрила на Закона за защита на природата.